

## FELTÉTELESSÉG – 2023.

### 1. Vonatkozó rendelkezések:

- az Európai Parlament és a Tanács 2021. december 2-i, a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2115/2021/EU rendelete,
- az Európai Parlament és a Tanács 2021. december 2-i, a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2116/2021/EU rendelete,
- a Bizottság (EU) 2022. május 4-i, az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a közös agrárpolitika keretében működő integrált igazgatási és kontrollrendszer, valamint a feltételelességhez kapcsolódó közigazgatási szankciók alkalmazása és kiszámítása tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2022/1172/EU felhatalmazáson alapuló rendelete,
- a Bizottság (EU) 2022. július 27-i, az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletről a földterület jó mezőgazdasági és környezeti állapotára vonatkozó 7. és 8. előírás (GAEC-előírások) alkalmazása tekintetében a 2023. igénylési évre biztosított eltérésről szóló 2022/1317/EU végrehajtási rendelete,
- az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapról, valamint Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről szóló 14/2023. (IV. 19.) AM rendelet (a továbbiakban: feltételelességről szóló rendelet)
- a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet

### 2. A feltételelesség célja:

A feltételelesség célja, hogy a mezőgazdasági termelők mezőgazdasági tevékenységük végzése közben mindenkor figyelemmel legyenek az éghajlat és a környezet, beleértve a vizet, a talajt és az ökoszisztémák biológiai sokféleségét védő, közegészségügyi és növényegészségügyi, valamint állatjóléti előírások és követelmények betartására. A Stratégiai Tervre alapuló, 2023-2027-ig tartó új támogatási időszakban a korábbi kölcsönös megfeleltetés (KM) helyett feltételelesség néven új, jelentősen átalakuló előírás- és követelményrendszer kereteit fektette le az EU.

A KM azonban továbbra is érvényben marad azon áthúzódó jogcímek kapcsán, melyekben a kifizetés a korábbi támogatási időszak Vidékfejlesztési Programjának terhére történik.

### 3. Az érintett mezőgazdasági termelők

A feltételeesség kapcsán azok a mezőgazdasági termelők érintettek, akik a 2023. támogatási évben közvetlen támogatásokban vagy a Stratégiai Terv keretében meghirdetett és finanszírozott vidékfejlesztési jogcímekben kifizetési igényt nyújtanak be.

#### **4. A feltételeesség szabályrendszere:**

A feltételeességben a kötelezettségek két nagy csoportra bonthatók

##### **4.1. a jogszabályba foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK-k):**

JFGK 1.: Az új követelmények között megjelenik a vízkivételről szóló szabályozás, ennek vonatkozásában különösen arra kell odafigyelni, hogy legyen érvényes vízjogi üzemeltetési vagy fennmaradási engedély, naprakészen vezesse az öntözési üzemnaplót és legyen lehetőség a vízkivétel mérésére. A foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó követelmények nagy része az erózió veszélyeztetett területekre vonatkozik, mivel a szennyezés szorosan összefügg az erózióval. Az erózió veszélyeztetett területek az egységes kérelem beadófelületén fedvényként elérhetőek! Ezen kívül az egész gazdaság területén be kell tartani a hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap vagy szennyvíziszap komposzt kijuttatására vonatkozó előírásokat (szükséges engedélyek, bejelentések) és a talajvédelmi tervben foglaltakat.

JFGK 2.: A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló követelmények nem változtak a KM-ben szereplő korábbi kötelezettségekhez képest.

JFGK 3., 4.: Nincs változás a vadon élő madarak védelméről és a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló követelményekben sem.

JFGK 5., 6., 9., 10., 11.: Szintén nem történt módosulás az élelmiszerbiztonsági (JFGK 5), az egyes hormon- vagy tireosztatikus hatású anyagoknak és a  $\beta$ -agonistáknak az állattenyésztésben történő felhasználására vonatkozó (JFGK 6), illetve az állatjóléti követelmények tekintetében (JFGK 9., 10., 11.).

JFGK 7., 8.: A növényvédő szerek szabályozására vonatkozó követelmény megbontásra került, a KM-ben szereplő korábbi követelmények (JFGK 7) mellett a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó követelmények (JFGK 8) is beépítésre kerültek az ellenőrzésbe.

##### **4.2. A – csak a vonatkozó támogatási jogcímekben igénylést benyújtó ügyfelekre nézve kötelező – helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKÁ) fenntartását elősegítő előírások rendszere<sup>1</sup>:**

A HMKÁ 1. előírás elsősorban tagállami szintű kötelezettséget rögzít: az állandó gyepterületek aránya nem csökkenhet 5%-nál nagyobb mértékben a 2018-as referenciaévben meghatározott 14,41% referencia arányhoz képest. Itt az ügyfélnek nincs kötelezettsége egészen addig, míg az állandó gyepterületek arányának csökkenése át nem

---

<sup>1</sup> A HMKÁ-ban rögzített minimum követelményeken túlmutató önkéntes vállalásokat több esetben az agrár-ökológiai program keretében többlet támogatásban részesítjük.

lépi az 5%-ot. Ekkor a tagállam visszaállítási kötelezettséget ír elő a szükséges terület erejéig azoknak a gazdáknak, akik a beérkezett adatok alapján a megelőző két évben állandó gyepterületet vontak szántóföldi művelésbe. Így egyelőre kötelezettség nincs, az állandó gyepterületek megőrzése azonban közös felelősségünk és érdekünk.

Ezen HMKÁ előírásra van ráépülő gyakorlat az agrár-ökológiai programban. Lásd 11. melléklet.

A HMKÁ 2. a vizes élőhelyek és a tőzeglápok védelme, a magas kötöttszén-tartalmú talajok megóvása érdekében fogalmaz meg előírást, azonban az előírás (és ellenőrzése) 2025-től kerül majd bevezetésre.

A HMKÁ 3. a tarló- és növényi maradványok égetésének tilalmát foglalja magában.

A HMKÁ 4. a vízvédelmi sávok kialakítására vonatkozó előírás annyiban különbözik a korábbi hasonló előírástól, hogy a vízvédelmi sávok területén már nem csak trágya, hanem a növényvédőszeres kijuttatása is tilos.

A HMKÁ 5. a talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés érdekében fogalmaz meg előírásokat lejtős és erózióérzékeny területeken. A korábbi „lejtős” előírások módosultak: a kukoricával, napraforgóval és az őszi káposztarepcével kiegészültek a lejtős területen korlátozás alá eső, kapás növénykultúrák. Ugyanakkor bizonyos termesztési, művelési módok alkalmazásával az új szabályozás szerint lehetőség nyílik 12% feletti lejtésű táblákon a korlátozás alá eső növények termesztésére is: direktvetéssel, szintvonalas műveléssel, vagy erózióvédelmi sávok kialakításával. A szőlőültetvények esetében az erózió ellen kialakított teraszok megőrzése továbbra is kötelező. Újdonság, hogy erózióérzékeny területen (ez a MePAR-ban a lejtős területekhez hasonlóan fedvényként szerepel) történő gazdálkodás esetén a naptári évre vonatkozóan folyamatos nyilvántartást kell vezetni a külön jogszabály szerinti Gazdálkodási Napló tápanyag-gazdálkodásra, trágyázásra, parcella művelési adatokra vonatkozóan.

A HMKÁ 6. a minimális talajborításra vonatkozik. Ez az előírás különösen jelentős a változó klimatikus körülmények között. A betakarítást követően fenn kell tartani a minimális talajborítást vagy a tarló szept. 30-ig történő megőrzésével, vagy másodvetés, őszi kultúra termesztésével, melynek legalább dec. 31-ig a területen kell lennie. Ha a betakarítást követően az új növénykultúra tervezett elvetéséig több, mint egy hónap telne el, a tarlót a legalább a vetést megelőző 30. napig meg kell őrizni. Talajborítás egy hónapon túli hiánya a vegetációs időszakban meg nem felelést jelent.

Szintén új előírás, hogy a 12% feletti lejtésű területeken elhelyezkedő ültetvényekben (minden állandó kultúra ide sorolódik!) sorköztakarást kell megvalósítani legalább mulcsozással, vagy egynyári, esetleg évelő takarónövény vetésével. Az ültetvény kivágása esetén az újratelepítés megkezdéséig – a lejtő dőlésszögétől függetlenül – gondoskodni kell a talajtakarásról.

Ezen HMKÁ előírásra van ráépülő gyakorlat az agrár-ökológiai programban. Lásd 11. melléklet.

A HMKÁ 7. a vetésváltás előírásait tartalmazza. A burgonya, napraforgó, káposztarepce, szójabab, cukorrépa, olajtök, valamint a dinnye továbbra is önmaga után nem vethető

növények. A vetőmagtermesztés céljából vetett hibridkukorica legfeljebb 4 évig termesztendő ugyanazon a területen. Minden más esetben – bizonyos kivételek és rugalmassági szabályok mellett – évenkénti vetésváltás szükséges a mezőgazdasági üzem teljes szántóterületén. Az éves vetésváltás megvalósítható azzal, hogy a mezőgazdasági üzem érintett szántóterületének legalább 1/3-án vetésváltást valósít meg az ügyfél, azonban ekkor gondoskodnia kell arról, hogy 3 éven belül a kivétellel nem érintett területek mindegyikén legalább egy évben eltérő növénykultúrát termesszen, mint a másik két évben. A vetésváltást nem kell megvalósítani évelő szántóföldi kultúrákkal borított területen (ideértve az ideiglenes gyepeket), a víz alatt álló kultúrákkal borított területeken és a parlagoltatott területeken.

*Mentességek HMKÁ 7. vonatkozásában:*

- Az ökológiai gazdálkodás szerint tanúsított területeket úgy kell tekinteni, mint amelyek megfelelnek az előírásnak.
- Az ügyfélnek nem kell vetésváltást megvalósítania, ha
  - a mezőgazdasági üzem szántóterülete 10 ha-nál kisebb (az önmaguk után nem termesztendő növényekre vonatkozó korlátozás azonban itt is érvényes);
  - a mezőgazdasági üzem támogatható mezőgazdasági területének több, mint 75%-a állandó gyepterület vagy az év, illetve a növénytermesztési ciklus jelentős részében víz alatt álló kultúrák termesztésére, vagy ezek kombinációjára használják;
  - a mezőgazdasági üzem szántóterületének több, mint 75%-át ideiglenes gyeperület vagy egyéb takarmánynövény termesztésére (fajlista az EK-rendelet mellékletében), talajtakarástól függetlenül parlagon hagyott földterületként vagy nitrogénmegkötő növények (szója kivételével) termesztésére, vagy e célok közül többre is használják.

A monokultúra megtörésére alkalmas a másodvetésként vetett és betakarított haszonnövény ugyanúgy, mint a zöldtrágya vagy takarónövény céllal vetett másodvetés is. A zöldtrágya vagy takarónövény céllal vetett másodvetés megtervezése során figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyes növények jelenléte között legfeljebb az agronómiailag indokolt idő (legfeljebb 1 hónap) erejéig lehet fedetlen a talajfelszín.

A HMKÁ 8. előírás csoport a biológiai sokféleség megőrzését célozza. Ide tartozik a nem termelő tájképi elemek és területek (NPLFA) minimális arányára vonatkozó előírás, a védett tájképi elemek megőrzése, és a madarak költési és fiókanevelési időszakában a sövények és fák kivágására vonatkozó tilalom.

Az NPLFA elemek és területek minimális arányára vonatkozó előírás tartalma ismerős lehet a korábbi támogatási időszakban a zöldítés jogcím hasonló feltételeiből (EFA). Fontos különbség a zöldítés szabályaihoz képest, hogy a tájképi elemek 2023-tól – amennyiben igazolható a jogszerű földhasználat - a tábla részei, nincs szomszédosság. A tájképi elemeket a tábla részeként kell feltüntetni az EK-ban, területük támogatható, tehát jogosult az alaptámogatásra és minden ráépülő közvetlen támogatásra.

A mezőgazdasági üzem szántóterületének:

a) legalább 4%-át nem termelő tájképi elemnek, illetve területnek – beleértve a talajtakarás mellett parlagon hagyott területet is – kell borítania VAGY

b) legalább 7%-át nem termelő tájképi elemnek, illetve területnek – beleértve a talajtakarás mellett parlagon hagyott területet is –, növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes növénykultúrának vagy nitrogénmegkötő növényeknek kell borítania, azzal, hogy a szántóterület legalább 3%-ának parlagon hagyott területnek vagy nem termelő tájképi elemnek kell lennie.

A 4%-os előírás kapcsán elszámolható NPLFA elemek és területek: talajtakarásos parlag; a MePAR-ban lehatárolt, szántóföldön elhelyezkedő védett tájképi elemek (fa- és bokorcsoport, gémeskút, kis kiterjedésű tó, kunhalom, magányos fa, terasz); valamint az egyéb tájelemek (erózióvédelmi sáv, fás-cserjés sáv, kis vizes élőhely, szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sáv, táblaszegély). A 7%-os előírás választása esetén az eddig felsorolt tájelemeknek és területeknek a mg-i üzem szántóterületének legalább 3%-át kell lefedniük, további 4% erejéig a következő területek vehetők figyelembe: ökológiai jelentőségű másodvetés és a nitrogénmegkötő növényekkel hasznosított terület. Növényvédőszer használat sem ökológiai jelentőségű másodvetésben, sem pedig a nitrogénmegkötőkkel hasznosított területeken nem megengedett!

Fontos, hogy a zöldugarként hasznosított terület (pl. AKG) elszámolható talajtakarásos parlagként abban az esetben, ha az ügyfél január 1. és augusztus 31. között nem vet és nem takarít be/forgat be semmit, a kaszálékot a területről nem hordja le. A méhlegelő létesítése szántó területen nem minősül termelő tevékenységnek semmilyen körülmények között, így ha január 1. és augusztus 31. között megfelel a fenti feltételeknek, parlagként elszámolható és egyúttal kielégíti a HMKÁ 6. követelményét. Ugyanakkor a korábban PIH01 hasznosítási kódon szereplő, talajtakarás nélküli „fekete” parlag nem számolható el ezen előírás keretében.

A védett tájképi elemek megőrzésére vonatkozó előírás a korábban is védett tájképi elemek (fa- és bokorcsoport, gémeskút, kis kiterjedésű tó, kunhalom, magányos fa) mellett kibővült a teraszokkal, így minden, a MePAR-ban teraszként lehatárolt tájképi elem megóvása kötelezővé vált.

Sövényekre, fákra kivágási tilalom van érvényben márc. 1. és aug. 31. között.

Ezen HMKÁ előírásra van ráépülő gyakorlat az agrár-ökológiai programban. Lásd 11. melléklet.

A HMKÁ 9. előírás szerint a Natura 2000 területeken fekvő érzékeny állandó gyepfedvénnel érintett területeken a gyepék felszántása, más hasznosítású területté alakítása és a gyepnemez megbontása tilos.

A követelmények és előírások jobb átláthatósága érdekében az egyes meg nem felelést jelentő tényállások, valamint azok súlyosság, mérték és tartósság szerinti értékelése megtalálható a feltételeességről szóló rendelet mellékleteiben.

#### **5. A 2023. évben alkalmazandó különleges szabályok HMKÁ 7. és 8. esetében:**

A Bizottság (EU) 2022. július 27-i, az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelettel a földterület jó mezőgazdasági és környezeti állapotára vonatkozó 7. és 8. előírás (GAEC-előírások) alkalmazása tekintetében a 2023. igénylési évre biztosított eltérésekről szóló 2022/1317/EU végrehajtási rendelete lehetőséget biztosít a tagállam részére a HMKÁ 7. és 8. előírások kapcsán bizonyos kötelezettségektől való eltérésre. Magyarország él ezekkel az eltérési lehetőségekkel.

**A 2023. támogatási évben a vetésváltás (HMKÁ 7.) előírásai közül csak az önmaguk után nem termesztendő növényekre vonatkozó korlátozást kell alkalmazni.** A mentesség azonban nem vonatkozik 2024-re (ahol a 2022. és 2023. év adatait/vetéseit kell vizsgálnunk), ezért szeretnénk felhívni a figyelmet arra, mindenki nagyon alaposan gondolja át és tervezze meg a következő évek vetésszerkezetét!

A nem termelő tájképi elemek és területek (NPLFA) minimális arányára vonatkozó előírás (HMKÁ 8.) vonatkozásában a parlagoltatási kötelezettség kapcsán van lehetőség a könnyítésre. A háborús helyzetre, valamint az élelmiszerellátás biztonságára való tekintettel lehetőség van a parlagoltatni tervezett területeken élelmezési célú növénykultúrák (kivéve kukorica és szója) termesztésére. **Így a feltételeességről szóló rendelet vonatkozó mellékletében felsorolt növénykultúrák esetén van lehetőség az élelmiszer célú növényekkel hasznosított táblát parlagként jelölni és a HMKÁ 8. előírás teljesítéséhez figyelembe venni.** Fontos, hogy a mentesség minden esetben élelmezési célú termesztésre vonatkozik (vetőmag célú termesztés esetén nem lehet élni ezzel a lehetőséggel), valamint olyan területekre, amelyeket az ügyfél 2023-ban parlagoltatni tervezett (termesztőberendezés alatti termesztés esetén nincs lehetőség parlagként elfogadni a táblát). A fenti lehetőség nem vonatkozik azokra az ügyfelekre, akik agro-ökológiai program keretében a nem termelő tájképi elemek és területek minimális arányára vonatkozó gyakorlatot választják!

#### **6. A kölcsönös megfeleltetés (KM) és a feltételeesség viszonyrendszere**

Az ügyfelek tájékoztatására felsorolásra kerülnek az egységes kérelemben igényelhető jogcímek, minden esetben megjelölve, hogy a jogcím kapcsán a KM vagy a feltételeesség az alap feltételrendszer. **Felhívjuk a figyelmet, hogy azon ügyfelek, akik egységes kérelmükben mindkét jogcímcsoportból nyújtanak be igénylést, gazdaságuk teljes területén a KM és a feltételeesség előírásait egyaránt kötelesek megtartani!**

#### **Kölcsönös megfeleltetés:**

VP-M08 Mgté támogatás (ÚMVP - EMVA mezőgazdasági területek erdősítése)  
VP-M15 Erdő-környezetvédelem (ÚMVP - EMVA erdő környezetvédelem)

VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások  
VP4-4.4.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése  
VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása  
VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések  
VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések  
VP3-14.1.1-16 A tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás  
VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása  
VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések  
VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása  
VP3-14.1.3-22 Kiskérődző állatjóléti támogatás  
VP3-14.1.2-22 Méh állatjóléti támogatás  
VP3-14.1.4-22 Baromfi állatjóléti támogatás

### **Feltételeesség:**

A fenntarthatóságot elősegítő alapszintű jövedelemtámogatás (BISS)  
A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás (CRISS)  
A fiatal mezőgazdasági termelők támogatása  
Cukorrépa termesztés támogatása (CIS)  
Rizstermesztés támogatása (CIS)  
Zöldségnövény termesztés támogatása (CIS)  
Ipari zöldségnövény termesztés támogatása (CIS)  
Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)  
Extenzív gyümölcstermesztés támogatása (CIS)  
Intenzív gyümölcstermesztés támogatása (CIS)  
Termeléshez kötött közvetlen anyajuhtartás támogatása (CIS)  
Termeléshez kötött közvetlen anyatehéntartás támogatása (CIS)  
Termeléshez kötött közvetlen hizottbikatartás támogatása (CIS)  
Tejhasznú tehéntartás támogatása  
Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása (CIS)  
Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása (CIS)  
Agro-ökológiai program  
VP4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása  
VP4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés  
VP4-11.1.1-11.2.1-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása